

Píseň: 178 (Krásná je modrá obloha) + **modlitba;** **Čtení:** Est

7

Milé sestry, milí bratři,

minulý týden jsme promýšleli Est 6, tu kapitolu plnou zvrátů. Dnešní text pokračuje v nastartovaném obrácení celé situace.

Opět přichází král s Hamanem ke královnině hostině a zejm., aby pili víno. Možná Hamanovi v hlavě zní slova jeho ženy ze závěru Est 6: „*Je-li Mordokaj, který je počátkem tvého pádu, židovského původu, podlehneš mu*“ – vždyť byl vzat na hostinu ještě když se Zereš a svými oblíbenci hovořil. Možná přichází Haman naopak stále sebejistý, pevný v důvěře ve své vítězství nad židy i ve své přední místo v perské říši.

Jistě se však slova Zereš Hamanovi vybavila ve chvíli, kdy Ester odpověděla na opětovnou královu pohádkovou otázku: „*Jaká je tvá prosba, královno Ester? Až do poloviny království ti bude vyhověno.*“

Ester však nepálí okamžitě obvinění Hamana, stále si je velmi dobře vědoma své situace. Hovoří tedy s králem perské říše dle protokolu. A hovoří moudře i dál: „*... nechť je mi darován můj život, a na mou žádost můj lid. Byli jsme prodáni aby nás vyhladili, povraždili a zahubili.*“ (v. 3-4) Na závěr dodá, že pokud by šlo jen o otroctví, krále by s takovou prosbou neobtěžovala – proč také, když Ester je ve svého druhu otroctví, ačkoli je její klec zlatá?

Překvapení krále Achašvéróše si asi umíme velmi dobře představit. Bible ho pak podtrhuje onou zdvojenou královou otázkou z v. 5: „*O čem to mluvíš, královno? Kdo ti usiluje o život? To je přece nějaký nesmysl, o co tady jde? Kdo je zodpovědný za ohrožení tvého života?*“ Nikdo si přece nemůže dovolit vztáhnout ruku na královnu perské říše – a ještě si myslet, že ujde trestu.

Všimněme si také, že Achašvéróš stále netuší, o co by mohlo jít. Nedokáže si spojit svůj výnos na vyhubení židů s Esterinou prosbou!

O kolik překvapenější výraz obličejuje musel Achašvéróš nasadit, když zjistil, že jde o Hamana. Právě toho Hamana, kterého nedávno povýšil. Se kterým tak často pil, dokonce tady na Esterině hostině! Právě o toho Haman, který teď sedí vedle něj. Právě tento Haman je protivníkem a nepřítelem Ester i jejího lidu.

V tom šestém verši také shledejme vyřčeno nahlas to, co já jsem musel sdělovat ve výkladu: Haman je zlý. Haman je zlo (hebr. „ra“). Ekumenickým překladem užitá slovo „zloduch“ je přesné, uvědomíme-li si jeho původní význam zlo-duch = ten, jehož duch je zlý.

Co má teď král dělat? Rozzuřeně odchází – jak může zrovna Haman ohrožovat královnu? A tak se král odvrací k zahradě. Všimněme si kurzívy, jíž je napsáno ono slovo „odešel“. Achašvéróš totiž neodešel, ale dosl. „povstal k zahradě“. Vstal tedy od pití a odešel např. k oknu nebo k východu do zahrady, místnost v podstatě neopustil.

Tomu napovídá i celá sedmá kapitola, v níž děj postupuje velmi rychle. Zatímco v Est 4-6 se děj až zdlouhavě věnoval jednotlivým záležitostem, sedmá kapitola naseká všechny důsledky předchozího děje. Takto působí Est 7 úmyslně, aby se zdálo, že užuž je vyhráno – dobro zvítězilo, neboť zloduch je mrtev. Bible je však knihou pravdy o tomto světě i o Bohu, a tak nemůže skrývat, že zabití zloducha, zabití ztělesnění zla není ještě vítězství dobra. Hamanova smrt nezastaví a nemůže zastavit plán, který je již v pohybu. O tom více příští týden.

V takto rychlém ději, jenž by se opět velmi dobře vyjímal na televizních obrazovkách, král vzteky vystřelil ke dveřím či oknu na zahradu a Haman, naplněný děsem, si začíná uvědomovat celou situaci. A tak chce Haman prosit královnu za svůj vlastní život – vstal a padl na její lůžko (dosl. „postel“). Hamanův úmysl byl ponížene se před královnou klanět, avšak „vracející se“ král vidí Hamana, který usiluje o život královny, jak leží na její posteli. Z jeho pohledu není co řešit, Haman zřejmě rovnou přistoupil k akci, když ho Ester usvědčila z ohrožování jejího života.

Hebr. v té Achašvéróšově řečnické otázce (v. 8) používá slovo pro podmanění, ovládnutí, spoutání – jako např. v Gn 1, 27 („*podmaňte zemi a panujte nad rybami, nebeským ptactvem...*“). Hebr. znění se tedy nesnaží podsouvat Hamanovi úmysl znásilnit královnu, nýbrž silou ji podmanit, spoutat a donutit k záchraně jeho života. Tedy v Achašvéróšových očích, neboť on klade Hamanovi tu řečnickou otázku.

My můžeme plně přijmout, že Haman skutečně chtěl prosit o svůj život (v. 7). Vždyť vlastní život je to jediné, o co se zlí lidé bojí. To je to jediné, o co se bojí lidé, kteří svým chováním odehnali všechny ostatní a oddělili se od jejich názorů a pohledů. Proč tak učinil natolik nešikovně, že vypadá, jako by se sápal po královně? Inu Haman je skutečně „naplněn děsem“, je ovládán strachem, panikaří. A Achašvéróš je zachvácen hněvem, v takové situaci vznikají nedorozumění takřka automaticky.

Hamanovi je okamžitě „zakryta tvář“. Výklad toho vyjádření najdeme už v poznámce pod čarou: Člověk bez tváře je člověk mrtvý jak pro své okolí, tak pro sebe. O Hamanovi je hned rozhodnuto, ačkoli v dané situaci neprávem – v širším pohledu jeho zločinů však zcela právem. Vždyť chtěl povraždit celý židovský národ včetně perské královny – jakkoli o její identitě jakožto židovky vůbec netušil.

V zápalu hněvu a divokosti celé situace už jen prohodí jen z kleštěnců, že Haman připavil kůl pro Mordokaje – a Achašvéróš bleskově rozhodne Hamana na kůl „pověsit“. O tom, že na kůl se naráží a jak to probíhá jsme již poučení – tato ponižující, velmi krutá a bolestivá smrt byla rezervována pro nejhorší zločince. A Haman je odsouzen za atentát na královnu.

Všimněme si, že je to Hamanova smrt, co uklidní královo rozhořčení. Achašvéróš není ani žid, natožpak křesťan (což ani není historicky možné), a tak je to až smrt toho, kdo chtěl ublížit jeho ženě, co ho uklidní. Zároveň si však přiznejme, že podobně se chová vlastně každý, včetně křesťanů, když někdo ohrožuje jejich nejbližší – je to často až smrt tohoto protivníka, co člověka trochu upokojí. A to není správně.

Hamanův konec

Takový je tedy konec Hamana, Agagovce, nepřítele židů. Netušil, s čím si vlastně zahrává. Vůbec ho nenapadlo, že ta krásná Ester by mohla být židovka, a že bude mít odvahu riskovat svůj život, předstoupit před krále a požádat o záchranu života svého i celého svého lidu. To je velmi silné sdělení pro židy, kteří byli vždy ti utlačovaní: Vaši utlačovatelé nevědí, s kým si zahrávají. Když jdou proti vám, jdou proti samotnému Hospodinu, a ten vás vždycky nakonec zachrání!

Nakonec to stejně dopadlo i během druhé světové války například. Bohužel však, stejně jako v knize Ester, usmrcení zlosyna zodpovědného za plán genocidy židů nestačilo. Jeho plán již jede na plné obrátky, nepřátelství vůči židům také ještě zdaleka neodešla. Je snad, díky Bohu, mnohem menší – jaké obrácení účelu koncentračních táborů. Měly zlikvidovat všechny židy a jim podobné, dnes jsou symbolem děsivého útlaku této i jiných menšin. A tak se Z svět přeci jen vůči židům začal chovat jinak...

Nás křesťanů se toto sdělení zdaleka tolik nedotýká. Tím méně dnes. Možná i proto může řada křesťanů snadno odsoudit závěr knihy jako pomstychtivý a krvelačný. Ani jako národ jsme nestáli nikdy před možností vyhubení, natožpak tolikrát, jako židé. Tím méně pak jako křesťané, ačkoli utlačováni jsme byli, velice, to ano! Ale smrt za to, že jsme křesťané? To už tady v Evropě posledních 1700 let neznáme.

Sdělení pro nás

Obsahuje tedy Est 7 nějaké sdělení pro nás? Samozřejmě řadu:

1) Budiž nám příklad způsob Esteřina jednání. S králem perské říše jedná s úctou, podle protokolu. Nepovyšuje se nad něj proto, že je Hospodinova věrná. Nebo proto, že je přece královnou, tak se přece může domáhat svého života – naprosto samozřejmě!

Také z ní nesrší nenávisť, pohrdání a útočnost vůči „zloduchovi Hamanovi“, ani vůči právě tomu Achašvéróšovi, který

celý Hamanův plán umožnil. Nenalézáme v jejím jednání žádný hněv, ať už spravedlivý nebo nepsravedlivý. „Vaše mírnost ať je známa všem lidem“, praví apoštol Pavel v epištole Filipským.

2) I pro nás je pak výpověď záchranu Est 7. Kdo by usiloval o život Božích věrných, se zlou se potáže. Nebude schopen dohlédnout důsledky svých plánů, stejně jako Haman či Hitler neměli ani „ánunk“, jaké následky budou mít jejich úmysly a jednání. Hitler by jistě neměl žádnou radost, kdyby zjistil, že následkem jeho úsilí získali židé zpátky svůj vlastní stát Israel.

Tak i my přijímejme toto až děsivě mocné slovo Boží: Kdo útočí na vás, útočí na mě. A já, váš Bůh, to tak nenechám. Nikdy. Křesťanství je dnes s obrovským náskokem největším náboženstvím světa, vlastně nejširší lidskou komunitou tohoto světa, neboť čítá cca 2,5 miliardy (islám: 1,6 miliardy; hinduismus: cca 1 miliarda). Přitom křesťanství bylo už od počátku velmi násilně potlačováno – od Ježíše Krista, přes první apoštolské mučedníky (už Štěpán!) až po první pronásledování, která skončila až roku 313. Bůh bránil, brání a bude bránit své věrné už v tomto světě, jakkoli je podoba této ochrany jen málokdy dle našich lidských představ.

3) Vítězství nad zlem neznamena zabití toho, kdo ho vnáší do světa. Příběh knihy Ester zdaleka nekončí sedmou kapitolou, jakkoli ve filmech to právě tak bývá – zloduch zemřel, je vyhráno. Bible dokonce mezi řádky řekne opak: Poprava Hamana vlastně nic nezměnila. Nakonec o jeho smrt Ester nijak neusilovala – šlo jí o záchranu jejího lidu.

Tak kéž i naše jednání je vedeno snahou zachraňovat a pomáhat, ne snahou porážet zlo.

Otázky, rozhovor

Píseň: 662 + MP